

Yttrande

Dnr 22KS14-4
2022-03-04

Kommunstyrelsen

Helen Åleskog
Telefon 026-17 81 50
Helen.Aleskog@gavle.se

Yttrande – över revisionens ärende rörande PFAS

Beskrivning av ärendet

Revisorerna har under 2021 granskat hur Gästrike Vatten AB hanterat provtagning och åtgärder gällande PFAS.

Granskningen har också omfattat hur respektive kommuns livsmedelskontroll hanterat kontroller av PFAS i dricksvatten.

KPMG har genomfört granskningen och rapporten har remitterats för yttrande till Gästrike Vatten AB och Samhällsbyggnadsnämnden som närmast ansvariga.

Revisorerna har även begärt yttrande från Kommunstyrelsen gällande källspårning och ansvarsfrågor för att sanera PFAS-föroreningar.

Yttrande

Revisionens frågor besvaras enligt följande.

Fråga 1:

Gävle Vatten AB kan inom sitt verksamhetsområde spåra källor till PFAS. De markområden och avrinningsområden som ligger utanför bolagets verksamhetsområde har bolaget inte rådighet över. Hur samordnar kommunstyrelsen, inom ramen för sin ledningsfunktion, utredningsarbetet mellan sig, samhällsbyggnadsnämnden och bolaget för att spåra källor till PFAS?

Svar: Det finns en god dialog inom kommunen vad gäller förekomst, åtgärder och utredningar avseende pfas förekomster. Om samordning eller stöd efterfrågas ges detta så fort det tidsmässigt är möjligt att prioritera. Kommunstyrelsen har inför 2022 tilldelats extra kommunbidrag för att ytterligare stärka det strategiska arbetet vad gäller vatten. Just nu rekryteras en vattenstrateg för att komplettera de tjänstemanaresurser som arbetar med vattenanvändningen i kommunen.

Fråga 2:

Hur ser ansvarsfrågan ut för sanering av PFAS-ämnen?

Svar: Rening och sanering av PFAS är en komplex utmaning. Det finns idag ingen tillräckligt hållbar och miljöeffektiv teknik för att till skäligena kostnader rena/sanera PFAS-förorenade områden. Det är också mycket svårt att utreda ansvarsfrågan för sanering – eftersom det ofta är svårt att fastställa vem som

orsakat föroreningen, eftersom upphovet till de samlade halterna av pfas inom ett område kan ha flera olika orsaker.

Det går alltså inte att ge ett enkelt och entydigt svar vad gäller ansvarsfrågan för sanering – den måste utredas från fall till fall.

Såväl mark- och miljödomstolen som mark- och miljööverdomstolen har under senare år avgjort ett antal intressanta mål där ansvarsfrågan ställs på sin spets. Ett intressant ärende att följa är det överklagande till mark- och miljödomstolen som gjorts av Uppsala Vatten avseende ett yrkande mot staten (försvarsmakten) att ersätta kostnader för rening av grundvatten som enligt Uppsala Vatten har kunnat härledas till Försvarsmaktens brandövningar.

Fråga 2, fortsättning

Om till exempel Räddningstjänsten (kommunalförbund) använt släckskum i sin verksamhet som förorenar mark och vatten med PFAS-ämnen, är det då Räddningstjänsten som ska bekosta sanering?

Svar: En stark princip enligt miljöbalken är att förorenaren betalar men detta måste utredas från fall till fall. Till exempel kan verksamhetsutövare, exploatörer och fastighetsägare alla få olika typer av ansvar.

För mer info se: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/forenadede-omraden/ansvar-for-forenadede-omraden/>

Fråga 2, fortsättning

Om privat verksamhet som förorenar med PFAS alternativt äger mark som tidigare förorenats med PFAS, är det då den privata verksamhetens ansvar att sanera?

Svar: Varje fall måste utredas för sig se:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/forenadede-omraden/ansvar-for-forenadede-omraden/>

Generellt kan sägas att både verksamhetsutövare och markägare har ansvar i viss mån.

Fråga 2, fortsättning

Om den verksamhet som förorsakat förorening med PFAS inte längre finns kvar och kommunen äger marken, är det då kommunens ansvar att sanera?

Svar: Även här är svaret att det behöver utredas från fall till fall:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/forenadede-omraden/ansvar-for-forenadede-omraden/>

Som fastighetsägare har man visst ansvar som måste bedömas utifrån ägande- och avtalsrättsliga utgångspunkter och när föroreningen skedde.

Fråga 3

Både kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har uppgifter inom fysisk planering. Ansvarar styrelsen och/eller samhällsbyggnadsnämnden för att utreda förekomsten av PFAS i vatten vid framtagande av detaljplaner?

Svar: Vid framtagandet av en enskild detaljplan så ansvarar Samhällsbyggnadsnämnden för utredningen av förekomsten av PFAS. Men själva ansvarsfrågan, analysarbetet samt riskanalys kommer fram bäst utifrån ansvarig verksamhet/fastighetsägare/exploatör samt tillsynsmyndighet. Kommunstyrelsen är ansvarig för utredningar av förekomst av PFAS vid framtagande av fördjupade översiktsplaner och inom ramen för olika exploateringsprojekt är kommunstyrelsen också ytterst ansvarig. Samverkan och samordning vid framtagande av olika planeringsdokument görs dock i samarbete mellan styrning och stöd och livsmiljö.

Beslutsunderlag

KPMG rapport PFAS

Revisionens begäran om yttrande från kommunstyrelsen gällande källspårning och ansvarsfrågor sanering

Helen Åleskog

Sektorchef

Magnus Westerstrand

vattenstrateg